

Senat
Rzeczypospolitej Polskiej
IX kadencja

Odpowiedzi

na oświadczenia złożone przez senatorów
na 6. posiedzeniu Senatu

Warszawa
2016 r.

SPIS TREŚCI

ODPOWIEDZI NA OŚWIADCZENIA

złożone na 6. posiedzeniu Senatu:

senatora Rafała Ambrozika	7
senatora Roberta Dowhana.....	11
senatora Andrzeja Kamińskiego	17
senatora Waldemara Kraski.....	19
senatora Marka Martynowskiego	22
senatora Czesława Ryszki	24
senatora Aleksandra Szweda	28
senatora Antoniego Szymańskiego	34

6. POSIEDZENIE SENATU

(24 grudnia 2015 r.)

Oświadczenie senatora Rafała Ambrozika

*skierowane do ministra rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztofa Jurgieła
oraz do pełniącej obowiązki prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Janiny Pszczółkowskiej*

W związku ze sprawą, z jaką zwrócili się do mnie rolnicy, która dotyczy interpretacji przez poszczególne oddziały Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, uprzejmie proszę adresatów oświadczenia o własną interpretację tego przepisu.

Sprawa dotyczy rolników, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu w KRUS, a jednocześnie z tytułu umowy lub powołania do rady nadzorczej zostali objęci innym ubezpieczeniem społecznym. Z art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, że jeśli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, to rolnik podlega nadal ubezpieczeniu w KRUS w okresie wykonywania umowy. Problem w tym, że ten zapis interpretuje się różnie, a mianowicie niekiedy ustawowy limit liczy się w cyklu miesięcznym, a niekiedy w rocznym.

Proszę o ustosunkowanie się do przedstawionego w oświadczeniu problemu.

Rafał Ambrozik

**Odpowiedź
MINISTRA ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Warszawa, 2 lutego 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Odpowiadając na pismo z dnia 31 grudnia 2015 r., znak: BPS/043-06-52-MRiRW/15, dotyczące oświadczenia senatora Rafała Ambrozika, złożonego podczas 6. posiedzenia Senatu RP w dniu 24 grudnia 2015 r. w sprawie interpretacji art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r., poz. 704, z późn. zm.) uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Art. 5b ww. ustawy stanowi, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) lub powołania do rady nadzorczej, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie wykonywania ww. umowy, lub pełnienia funkcji w radzie nadzorczej, pomimo objęcia go z tego tytułu innym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przychód osiągany z tego tytułu w rozliczeniu miesięcznym nie przekracza kwoty równej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów. Rolnik lub domownik wykonujący umowę zlecenia (lub inną ww. umowę) lub pełniący funkcję w radzie nadzorczej może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia społecznego rolników składając w KRUS stosowne oświadczenie. W tym przypadku bowiem obo-

wiązkowym jest ubezpieczenie społeczne powszechne na podstawie ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ubezpieczenie społeczne rolników ma charakter dobrowolny. Powszechny system ubezpieczeń społecznych ma bowiem pierwszeństwo przed systemem ubezpieczenia społecznego rolników.

W razie przekroczenia granicznej kwoty przychodu, która wynosi połowę minimalnego wynagrodzenia, z tytułu umowy zlecenia lub innej ww. umowy wykonywanej przez rolnika lub domownika podlegającego ubezpieczeniu społecznemu rolników, w rozliczeniu miesięcznym traci on prawo do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Wynika to jednoznacznie z brzmienia w cyt. art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zapis „w rozliczeniu miesięcznym” zawarty w tym przepisie zabezpiecza interesy tych rolników lub domowników, którym zgodnie z zawartą umową wynagrodzenie za wykonanie zlecenia wypłacane jest w innym niż miesięczny systemie, np. po upływie okresu, na który umowa została zawarta. Okres ten może być krótszy lub dłuższy niż miesiąc. Zasadę tę stosuje się odpowiednio w przypadku pobierania wynagrodzenia za pełnienie funkcji w radzie nadzorczej.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI
Krzysztof Jurgiel

**Odpowiedź
PEŁNIĄCEJ OBOWIĄZKI PREZESA
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO**

Warszawa, 12 stycznia 2016 r.

Szanowna Pani
Maria Koc
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do pisma z dnia 31 grudnia 2015 r., znak: BPS/043-06-52-KRUS/15 w sprawie oświadczenia Senatora Rafała Ambrozika złożonego na posiedzeniu Senatu RP w dniu 24 grudnia 2015 r., uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2015 r. przepisem art. 5b ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015 r. poz. 704 ze zm.) wprowadzonym ustawą z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1831), rolnicy lub domownicy podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, pomimo objęcia ubezpieczeniem społecznym w ZUS z tytułu wykonywania umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia lub powołania do rady nadzorczej, podlegają nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Jednym z warunków wykluczających możliwość skorzystania przez rolników (domowników) z prawa do kontynuowania ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu aktywności zawodowych wymienionych w art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest przekroczenie w rozliczeniu miesięcznym kwoty przychodu osiąganego z tych tytułów, odpowiadającej połowie minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w danym okresie.

Jednocześnie przepisy ustawy wprowadzającej art. 5b do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie określają sposobu ustalania kwoty tego przychodu w rozliczeniu miesięcznym.

W świetle obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.), które stosuje się również w sprawach nieuregulowanych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników, za przychód uznaje się przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych m.in. z tytułu wykonywania umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania (art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jeżeli osoba podlega obowiązkowi zgłoszenia do ubezpieczeń emerytalnego i rentowego w ZUS z tych tytułów, przychód ten stanowi podstawę wymiaru składek na jej ubezpieczenie społeczne w ZUS (art. 18 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W związku z tym, przychodem w rozliczeniu miesięcznym przyjętym dla celów realizacji art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, **jest przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w ZUS.**

W przypadku, gdy przychód jest osiągany w dłuższych odstępach czasu niż co miesiąc, tj.

- jednorazowo, po zakończeniu wykonywania np. zawartej na okres 3 miesięcy umowy zlecenia,
- okresowo np. raz na kwartał w trakcie trwania długotrwałej umowy zlecenia, po wykonaniu określonych w umowie czynności (prac),

przychód w rozliczeniu miesięcznym ustala się dzieląc kwotę przychodu z tej umowy (z tytułu której rolnik objęty był ubezpieczeniem społecznym w ZUS) przez liczbę miesięcy, za które został uzyskany ten przychód.

Jednocześnie pragnę poinformować, że w celu zapewnienia stosowania jednolitej wykładni przepisów art. 5b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w tym sposobu ustalania przychodu w rozliczeniu miesięcznym, przekazano wszystkim jednostkom organizacyjnym Kasy wytyczne w tym zakresie.

Z poważaniem

p.o. PREZESA
Kasy Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego
Janina Pszczółkowska

Oświadczenie senatora Rafała Ambrozika

skierowane do prokuratora generalnego Andrzeja Seremeta

W nawiązaniu do oświadczenia wcześniej złożonego przez senatora Grzegorza Wojciechowskiego w sprawie działalności (...) Sp. z o.o. w Warszawie i potencjalnego pokrzywdzenia G.A. oraz odpowiedzi z dnia 24 stycznia 2014 r. zwracam się z prośbą o przedstawienie informacji o wynikach działań prokuratury.

Z przekazanych informacji zawartych w odpowiedzi na oświadczenie m.in. senatora Grzegorza Wojciechowskiego wynika, że treść oświadczenia została przekazana właściwym jednostkom prokuratury jako materiał mogący stanowić nową okoliczność w sprawie.

Czy na tej podstawie, a także na podstawie samodzielnie zgromadzonego materiału podjęto umorzone postępowania? A jeśli tak, to na jakim etapie obecnie są wskazane postępowania?

Rafał Ambrozik

Odpowiedź

Warszawa, 8 lutego 2016 r.

Pani
Maria Koc
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na pismo Pani Marszałek z dnia 31 grudnia 2015 roku (sygn. BPS/043-06-53/15), przy którym przesłano tekst oświadczenia złożonego przez senatora Rafała Ambrozika podczas 6. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 24 grudnia 2015 roku w sprawie działalności (...) sp. z o.o. w Warszawie, uprzejmie przedstawiam odpowiedź na oświadczenie.

Z informacji uzyskanych z jednostek organizacyjnych prokuratury, które prowadziły lub nadzorowały postępowania obejmujące swoim przedmiotem działalność (...) sp. z o.o. w Warszawie (wcześniej w Olsztynie) wynika, że przekazane kopie oświadczeń senatorskich oraz korespondencji pani G.A. nie przyczyniły się do ujawnienia nowych, istotnych okoliczności, pozwalających na wydanie decyzji o podjęciu na nowo umorzonych postępowań przygotowawczych.

Jednocześnie informuję, że w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy z akt postępowania Ds. 833/14 Prokuratury Rejonowej w Łowiczu, w którym skierowano do Sądu Okręgowego w Łodzi akt oskarżenia, wyłączono do odrębnego postępowania materiały dotyczące J.R., podejrzanego o czyn z art. 300 §1 i 3 kk. Z uwagi na ukrywanie się podejrzanego postępowanie w tej sprawie zostało zawieszono.

Z poważaniem

Andrzej Seremet

Oświadczenie senatora Roberta Dowhana

skierowane do ministra infrastruktury i budownictwa Andrzeja Adamczyka

Szanowny Panie Ministrze!

W nawiązaniu do oświadczenia złożonego 20 lutego 2013 r. na 27. posiedzeniu Senatu VIII kadencji ponownie wnoszę o wprowadzenie do ustawy – Prawo o ruchu drogowym przepisu dotyczącego całkowitego zakazu wyprzedzania pojazdów silnikowych wielośladowych wobec kierujących samochodami ciężarowymi o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t przez tożsamy pojazd na polskich autostradach dwupasmowych.

Podczas jazdy na autostradzie mamy bardzo często do czynienia ze zjawiskiem wyprzedzania dwóch pojazdów silnikowych wielośladowych ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t. Jest to proceder niezwykle niebezpieczny, trwający długo oraz uciążliwy dla innych użytkowników polskich autostrad. Wyprzedzanie to trwa zazwyczaj przez kilka kilometrów, gdyż prędkości pojazdów ciężarowych z powodu założonych blokad prędkości różnią się zaledwie o 3–4 km/h. W tym czasie za tirami tworzy się sznur aut osobowych, które nie mogą jechać szybciej, ponieważ droga jest zablokowana na obu pasach ruchu.

Zakaz wyprzedzania dla pojazdów ciężarowych może nie tylko ułatwić jazdę kierowcom samochodów osobowych, ale także wpłynąć na wzrost poziomu bezpieczeństwa, szczególnie w rejonach węzłów autostradowych. W tych okolicach utrudnione jest bezpieczne włączanie się do ruchu i wyłączenie się z ruchu innych pojazdów, a wyprzedzanie się aut ciężarowych w tych miejscach zwiększa ryzyko wypadków.

W związku z powyższym działania w tym kierunku uważam za zasadne i celowe.

*Z poważaniem
Robert Dowhan*

Odpowiedź

Warszawa, 29 stycznia 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z pismem nr BPS/043-06-54/15, przy którym przesłano oświadczenie złożone przez senatora Roberta Dowhana podczas 6. posiedzenia Senatu RP w dniu 24 grudnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia do ustawy – Prawo o ruchu drogowym przepisu dotyczącego całkowitego zakazu wyprzedzania samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t przez tożsamy pojazd na polskich autostradach dwupasmowych, poniżej przedstawiam następujące stanowisko.

Należy wskazać, że zasady ruchu na drogach, w tym również na autostradach, reguluje ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137, z późn. zm.).

W myśl przepisów art. 19 wskazanej wyżej ustawy, kierujący pojazdem jest obowiązany jechać z prędkością nieutrudniającą jazdy innym kierującym, zapewniającą panowanie nad pojazdem, uwzględniającą warunki, w jakich ruch się odbywa,

a w szczególności: rzeźby terenu, stanu i widoczności drogi, stanu i ładunku pojazdu, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu.

Ponadto, zgodnie z art. 24 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, kierujący pojazdem jest obowiązany przy wyprzedzaniu zachować szczególną ostrożność i w szczególności upewnić się, czy:

- ma odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudnienia komukolwiek ruchu,
- kierujący jadący za nim nie rozpoczął wyprzedzania.

Realizując manewr wyprzedzania kierujący pojazdem powinien posiadać absolutną pewność, że zarówno organizacja ruchu, jak również inne czynniki mające wpływ na ruch drogowy, pozwalają mu na bezpieczne wykonanie tego manewru.

Na podstawie przepisów art. 129 oraz 129a ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowanie ruchem i jego kontrolowanie należą do zadań Policji oraz Inspekcji Transportu Drogowego, dlatego też ocena zachowań kierujących pojazdami pod względem ich zgodności z wyżej wymienionymi normami ustawowymi, pozostaje w kompetencji tych organów.

Ponadto, uprzejmie informuję, że obecne regulacje prawne umożliwiają wprowadzenie do organizacji ruchu oznakowania zakazującego wzajemne wyprzedzanie się pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t. Taki skutek można uzyskać umieszczając w organizacji ruchu na danej drodze znak B-26 „zakaz wyprzedzania przez samochody ciężarowe”. Zgodnie z §23 ust. 3 *rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych* (Dz. U. Nr 170, poz. 1393, z późn. zm.), znak B-26 zabrania wyprzedzania pojazdów silnikowych wielośladowych kierującemu:

- 1) samochodem ciężarowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t,
- 2) ciągnikiem samochodowym,
- 3) pojazdem specjalnym lub używanym do celów specjalnych – o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t.

Szeroki zakres obowiązywania przedmiotowego znaku zabrania kierującemu pojazdem ciężarowym o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t wyprzedzania pojazdów silnikowych wielośladowych – w tym również innych pojazdów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t.

Decyzję o wprowadzeniu do organizacji ruchu zakazu wyrażonego wskazanym wyżej znakiem drogowym, podejmuje organ zarządzający ruchem właściwy dla danej drogi, który – zgodnie z przepisami §3 ust. 1 pkt 1 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem* (Dz. U. Nr 177, poz. 1729) – zatwierdza organizację ruchu na drodze.

Organy zarządzające ruchem na drogach określa art. 10 ustawy – *Prawo o ruchu drogowym*, zgodnie z którym na drogach krajowych (w tym również autostradach) zarządza ruchem Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad.

Mając na względzie, że wskazane powyżej obowiązujące regulacje prawne dają szerokie możliwości w zakresie dostosowania organizacji ruchu do potrzeb wynikających z parametrów drogi (np. liczba pasów ruchu) oraz charakterystyki ruchu (natężenia ruchu, rodzaju pojazdów uczestniczących w ruchu, itp.), wyrażam stanowisko, że wprowadzenie do ustawy – *Prawo o ruchu drogowym* zmian postulowanych przez senatora Roberta Dowhana, nie znajduje uzasadnienia.

Z poważaniem

z upoważnienia
MINISTRA
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA
Jerzy Szmit
Podsekretarz Stanu

Oświadczenie senatora Roberta Dowhana*skierowane do ministra środowiska Jana Szyszki*

Szanowny Panie Ministrze!

Jako senator Rzeczypospolitej Polskiej wnoszę o podjęcie stosownych i skutecznych działań prawnych zmierzających do obniżenia poziomu zanieczyszczeń powietrza w polskich miastach.

Według danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wskaźniki zanieczyszczeń w polskich miastach są przekroczone nawet dziesięciokrotnie. Nad miastami powstają smogi, z którymi aglomeracje nie są w stanie sobie poradzić, ponieważ nie posiadają odpowiednich środków prawnych. Wysokie stężenie zanieczyszczeń to przede wszystkim problem zdrowotny. Podjęcie odpowiednich działań w tym zakresie jest konieczne.

Ustawa antysmogowa nie przewiduje ogólnokrajowych norm jakości paliw stałych. Ustawa nie dotyczy także tematu transportu, który zaraz obok zanieczyszczeń powstających w procesie spalania jest głównym czynnikiem generującym tzw. smog. W polskim prawodawstwie wciąż brakuje przepisów, które pozwoliłyby wyrejestrować najbardziej brudzące, stare pojazdy.

Jednym z rozwiązań w tym zakresie jest wprowadzenie darmowej komunikacji miejskiej w trakcie najwyższego stężenia zanieczyszczeń. Miasta, które borykają się z problemem tzw. smogu, wciąż nie mają narzędzi, które pozwoliłyby zmniejszyć poziom zanieczyszczeń. Przykładowo Sejmik Województwa Mazowieckiego próbował podjąć uchwałę zakazującą stosowania paliw stałych takich jak węgiel do ogrzewania budynków. Uchwała ta została jednak zaskarżona. Wojewódzki sąd administracyjny uznał, że sejmik wojewódzki nie ma wystarczających kompetencji do tego, by wprowadzić taki zakaz.

W związku z powyższym działania w tym zakresie są ważne i uzasadnione.

*Z poważaniem
Robert Dowhan*

**Odpowiedź
SEKRETARZA STANU
w MINISTERSTWIE ŚRODOWISKA**

Warszawa, 2016.01.28

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku!

W nawiązaniu do pisma z dnia 31 grudnia 2015 r., znak: BPS/043-06-55/15, przekazuję poniżej odpowiedź na oświadczenie złożone przez Pana Roberta Dowhana, senatora RP, w sprawie podjęcia stosownych i skutecznych działań prawnych zmierzających do obniżenia poziomu zanieczyszczenia powietrza w polskich miastach.

Niedostateczny stan jakości powietrza jest problemem na skalę europejską, co potwierdzają wyniki raportu Europejskiej Agencji Środowiska pt. „Air quality in Europe – report 2015”.

Polska, jak większość krajów Unii Europejskiej, nie dotrzymuje aktualnie obowiązujących poziomów dopuszczalnych ze względu na pył drobny PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego ze względu na benzo(a)piren. Z analiz wynika, że za ten stan rze-

czy odpowiedzialny jest przede wszystkim sektor bytowo-komunalny, transport oraz przemysł. Udział poszczególnych sektorów jest różny na obszarze kraju i związany jest ze stopniem uprzemysłowienia danej strefy.

W związku z powyższym, wszystkie działania naprawcze prowadzone są w kierunku zminimalizowania oddziaływania ww. aktywności na środowisko. Szczególny problem dla zanieczyszczenia powietrza w Polsce stanowi sektor bytowo-komunalny, w którym jako główne paliwo stosowane są paliwa węglowe, często wysokoemisyjne, takie jak muły poflotacyjne, miał węglowy, węgiel złej jakości oraz odpady. Paliwa te często spalane są w nieprzystosowanych do tego kotłach o mocy poniżej 1 MW.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz. 1462, z późn. zm.) od 2008 r. zarządzanie jakością powietrza na terenie województwa należy do zadań administracji samorządowej szczebla wojewódzkiego.

Przepisy art. 91 i 92 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.) (Poś) wskazują, że w przypadku przekraczania poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu, zarząd województwa opracowuje program ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla obszaru przekroczeń i wciela je w życie uchwałą sejmiku wojewódzkiego.

Administracja rządowa nie ma bezpośredniego wpływu na zakres tworzonego programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych, jak również na określone w nich działania naprawcze, które dedykowane są organom samorządowym wszystkich szczebli (województwo, powiat i gmina), jak również podmiotom gospodarczym i osobom fizycznym zamieszkującym strefę, w której odnotowano przekroczenia standardów jakości powietrza. Aby programy i plany były jak najbardziej efektywne, ich twórcy powinni wziąć pod uwagę możliwości techniczne, prawne, ekonomiczne i organizacyjne jakie występują w danej strefie, jak również kondycję finansową społeczeństwa.

Działania naprawcze, określane w obecnie już realizowanych programach ochrony powietrza na obszarze kraju, polegają głównie na wymianie starych wysokoemisyjnych urządzeń grzewczych opalanych węglem kamiennym na niskoemisyjne piece ekologiczne, w tym olejowe, gazowe oraz wysokosprawne piece na biomasę. Ponadto zalecana jest także termomodernizacja budynków oraz podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. Zważywszy na obszar i poziom przekroczeń występujących na terenie Polski oraz bardzo wrażliwy pod względem społecznym i ekonomicznym sektor powodujący ww. przekroczenia, należy bardzo świadomie i z dużą odpowiedzialnością podejmować działania naprawcze w strefach, tak aby nie spowodować pogorszenia sytuacji bytowej lokalnej społeczności. Reasumując należy stwierdzić, że aby zapewnić zgodność z wymogami prawa unijnego oraz krajowego potrzebna jest dłuższa perspektywa czasowa pozwalająca na realizację wszystkich niezbędnych działań naprawczych.

Jednocześnie informuję, że także na poziomie krajowym, resort środowiska podejmuje szereg działań o charakterze strategicznym, legislacyjnym, finansowym oraz informacyjno-edukacyjnym.

W celu intensyfikacji podejmowanych już na poziomie wojewódzkim i lokalnym działań, w Ministerstwie Środowiska podjęta została decyzja o przygotowaniu, na podstawie art. 91c ustawy Poś, Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP), który został ogłoszony przez Ministra Środowiska w dniu 9 września 2015 r. i jest stosowany od dnia 1 października 2015 r. Głównym celem KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Polski poprzez osiągnięcie w możliwie krótkim czasie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych szkodliwych substancji w powietrzu, wynikających z przepisów prawa unijnego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia.

KPOP wskazuje przyczyny nieodpowiedniej jakości powietrza jak i działania, które należy podjąć aby ją poprawić.

Najważniejsze kierunki i działania wskazane w KPOP obejmują zwłaszcza:

- stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza,

- rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi.

W ramach każdego kierunku działań wskazany został harmonogram niezbędnych do podjęcia działań, na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i lokalnym, w którym określono również odpowiedzialne za ich realizację podmioty (na poziomie rządowym i samorządowym). Działania podzielono na: krótkoterminowe – do zrealizowania do 2018 r. (niektóre z nich wskazano jako priorytetowe do natychmiastowej realizacji), średnioterminowe (do 2020 r.) i długoterminowe (do 2030 r.).

Jako działania priorytetowe na poziomie krajowym zaproponowano m.in.:

- 1) opracowanie projektu rozporządzenia w sprawie wymagań dotyczących sezonowej efektywności energetycznej oraz dopuszczalnej emisji substancji z instalacji spalania paliw o mocy cieplnej do 0,5 MW,
- 2) zmiana ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw poprzez rozszerzenie delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych, o możliwość zróżnicowania parametrów jakościowych paliw ze względu na ich wykorzystanie w instalacjach spalania paliw.

Jednocześnie odnosząc się do poruszonej przez Pana kwestii braku narzędzi prawnych do wprowadzenia uchwałą sejmiku województwa dopuszczalnych rodzajów paliw stałych informuję, że w ramach znowelizowanej ustawy z dnia 10 września 2015 r. – Prawo ochrony środowiska (tzw. ustawa antysmogowa) (Dz. U. z 2015 r. poz. 1593) wprowadzono przepisy pozwalające administracji samorządu terytorialnego na:

- 1) określenie na danym terenie w drodze uchwały sejmiku województwa:
 - a) dopuszczalnych rodzajów i jakości paliw,
 - b) standardów dla urządzeń grzewczych wykorzystywanych w sektorze bytowo-komunalnym,
- 2) wykorzystywanie w procesie przygotowywania pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza mechanizmu kompensowania emisji z udziałem większej liczby podmiotów, w tym z uwzględnieniem trwałej redukcji emisji pochodzącej z instalacji spalania paliw stałych eksploatowanych przez osoby fizyczne m.in. w gospodarstwach domowych.

Na podstawie ww. ustawy – Prawo ochrony środowiska, w dniu 15 stycznia 2016 r. przyjęta została przez Sejmik Województwa Małopolskiego nowa uchwała „antysmogowa” dla miasta Kraków. Przyjęta uchwała przewiduje całkowity zakaz palenia paliwami stałymi, w tym m.in. węglem i drewnem w kotłach, piecach i kominkach. Jako dopuszczalne do stosowania wskazane zostały paliwa gazowe oraz lekki olej opałowy. Przepisy uchwały wejdą w życie od dnia 1 września 2019 r.

Ponadto informuję, że Urząd Miasta Krakowa uchwałą Rady Miasta Kraków wprowadził darmową komunikację miejską podczas wystąpienia zjawiska smogu. Przyjęta przez radnych uchwała zakłada, że komunikacja miejska będzie bezpłatna w przypadku, gdy na trzech stacjach monitorujących powietrze uśredniona norma dla pyłu PM10 przekroczy 150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Darmowe przejazdy zostaną też wprowadzone, gdy na jednej ze stacji stężenie pyłu PM10 przekroczy 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Także inne miasta w Polsce wprowadzają darmową komunikację miejską. Należą do nich Lublin, Żory czy też Kościerzyna.

Jednocześnie w działaniach zmierzających do poprawy stanu jakości powietrza bardzo ważną rolę do odegrania ma podnoszenie świadomości społecznej – badania jednoznacznie wskazują, że świadomość mieszkańców Polski w zakresie problematyki jakości powietrza jest wciąż niska. Dlatego jednym z kierunków działań na każdym szczeblu zarządzania jest kształtowanie właściwych zachowań i postaw społeczeństwa.

Ministerstwo Środowiska mając na uwadze popularyzację oraz konieczność zwiększenia zaangażowania społeczeństwa w poprawę stanu środowiska przeprowadziło ogólnopolską kampanię pt. „*TworzyMY ATMOSFERĘ*” na temat wpływu nieodpowiedniej jakości powietrza na zdrowie ludzi oraz stan środowiska, która zakończyła się w dniu 30 listopada 2015 r.

Niezbędne jest także zapewnienie odpowiednich środków finansowych na realizację zadań naprawczych w zakresie jakości powietrza. Ministerstwo Środowiska, już w roku 2004 poprzez art. 400a ust. 37 oraz art. 401c ust. 9a ustawy – Poś, wprowadziło w ramach środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), system dofinansowania zarówno opracowania jak i realizacji działań naprawczych określonych programami ochrony powietrza.

Należy zauważyć, że w ramach pomocy administracji samorządu terytorialnego i mieszkańcom w poprawie jakości powietrza – Ministerstwo Środowiska wraz z NFOŚiGW uruchomiły w lutym 2013 r. Program Priorytetowy pt. „*Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii*”, tzw. Program „KAWKA”, na realizację którego przeznaczono fundusze w wysokości 800 mln zł (400 mln od NFOŚiGW i 400 mln od wojewódzkich funduszy).

Celem Programu KAWKA jest zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM_{2,5}, PM₁₀ oraz emisji CO₂. Dlatego w ramach Programu dofinansowywane są przede wszystkim m.in. takie przedsięwzięcia, jak podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, wymiana starych pieców na bardziej ekologiczne oraz termomodernizacja budynków wielorodzinnych. Dotychczas przeprowadzono 3 nabory wniosków do Programu KAWKA. III nabór wniosków zakończył się w dniu 20 stycznia 2016 r., a pula środków do wykorzystania wynosi 120 mln zł.

Dodatkowo środki na działania związane pośrednio z poprawą jakości powietrza można uzyskać z programów priorytetowych takich jak: *RYS – termomodernizacja budynków jednorodzinnych*, *GAZELA – BIS – niskoemisyjny zbiorowy transport miejski*, *BOCIAN – rozproszone, odnawialne źródła energii*, *PROSUMENT – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii*, *LEMUR – energooszczędne budynki użyteczności publicznej*.

Informuję ponadto, że w styczniu 2016 r. wystąpiłem do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz funduszy wojewódzkich o przeprowadzenie analizy obowiązujących programów priorytetowych, jak również zaproponowanie nowych linii finansowych z sugestią konkretnych technologii, które bezpośrednio będą dedykowane działaniom zmierzającym do poprawy stanu jakości powietrza w Polsce w celu wywiązania się z nakładanych zobowiązań.

Ponadto w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania wpływu transportu na stan jakości powietrza wśród działań KPOP przewidzianych do realizacji na poziomie krajowym, w perspektywie do roku 2020 planuje się wprowadzenie możliwości wprowadzenia stref ograniczonej emisji transportowej poprzez m.in.:

- 1) zmiany ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.) w zakresie możliwości wprowadzenia oznakowania stref ograniczonej emisji transportowej,
- 2) zmiany ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 260, z późn. zm.).

Wprowadzenie ww. zmian legislacyjnych do obowiązującego systemu prawnego pozwoli administracji samorządu terytorialnego w perspektywie długoterminowej do roku 2030 na określenie uchwałą stref ograniczonej emisji transportowej w miastach. Jednakże wprowadzenie strefy ograniczonej emisji transportowej musi być poprzedzone wcześniejszymi konsultacjami społecznymi i uzyskaniem poparcia społeczeństwa dla wprowadzonych zmian.

Z poważaniem

SEKRETARZ STANU
Paweł Sałek

Oświadczenie senatora Andrzeja Kamińskiego

skierowane do ministra infrastruktury i budownictwa Andrzeja Adamczyka

Od 13 grudnia bieżącego roku na linii kolejowej S31 Katowice – Mysłowice – Imielin – Nowy Bieruń – Oświęcim zlikwidowano połączenia na odcinku Czechowice-Dziedzice – Brzeszcze – Oświęcim. Zarząd Województwa Małopolskiego wycofał się ze współfinansowania połączenia, które obsługuje Koleje Śląskie. Trasa kolejowa, na której zlikwidowano kursy pociągów pasażerskich, to ważne połączenie komunikacyjne na styku dwóch województw – małopolskiego i śląskiego. Komunikacja kolejowa na wspomnianej trasie stwarza wielu mieszkańcom regionu możliwość dojazdu do pracy, szkoły, lekarza oraz na uczelnie wyższe w Krakowie i w Katowicach. Likwidacja połączeń to również spory problem dla samorządów lokalnych. Brak połączeń pasażerskich na tych newralgicznych trasach, przy słabej i wciąż niedostatecznie zmodernizowanej infrastrukturze drogowej, będzie miał również negatywny wpływ na ocenę poziomu atrakcyjności całego regionu, jeśli chodzi zarówno o już działające podmioty gospodarcze, jak i o potencjalnych inwestorów.

Popierając liczne petycje mieszkańców oraz samorządów gminnych, zwracam się z prośbą o podanie informacji, jakie przyczyny legły u podstaw likwidacji połączeń osobowych na linii kolejowej Czechowice-Dziedzice – Brzeszcze – Oświęcim, oraz o uzasadnienie podjętej decyzji. Zwracam się również z prośbą o przywrócenie zlikwidowanych połączeń.

Andrzej Kamiński

Odpowiedź

Warszawa, 28 stycznia 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Andrzeja Kamińskiego na 6. posiedzeniu Senatu RP w dniu 24 grudnia 2015 r., proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Uprzejmie informuję, iż zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2015 roku poz. 1440)* marszałek województwa właściwy ze względu na najdłuższy odcinek planowanego przebiegu linii komunikacyjnej pełni rolę organizatora publicznego transportu zbiorowego w międzywojewódzkich przewozach pasażerskich. Do zadań marszałka województwa w myśl powyższej ustawy należy planowanie, zarządzanie oraz organizowanie publicznego transportu zbiorowego na terenie właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Informuję, iż w ramach rocznego rozkładu jazdy pociągów 2015/2016 województwo małopolskie przeznaczyło 94,1 mln zł na dofinansowanie regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich.

Pragnę przekazać informację, iż decyzja Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 25 czerwca 2015 roku dotycząca ograniczenia oferty przewozowej i dofinansowania kolejowych przewozów pasażerskich na linii kolejowej nr 93 w rozkładzie jazdy 2015/2016 wynika przede wszystkim z niskiej rentowności pociągów, rosnącego deficytu na tej linii, a także ograniczonych możliwości finansowych województwa.

Wysokość dofinansowania w rozkładzie jazdy 2014/2015 dziewiętnastu pociągów kursujących w ciągu doby na przedmiotowej trasie wyniosła 3,1 mln PLN, w tym 1,5 mln PLN z budżetu Województwa Małopolskiego. Z raportów przekazanych przez Spółkę Koleje Śląskie Sp. z o.o., która obsługiwała powyższą relację własnym taborem wynika, że średnia liczba pasażerów w pociągu na tej trasie wynosiła 19–20 osób.

W związku z powyższym, zgodnie z przepisami ww. ustawy informuję, iż marszałkowie województw małopolskiego i śląskiego, jako ustawowo uprawnieni organizatorzy przewozów na przedmiotowej linii komunikacyjnej na podstawie wzajemnych uzgodnień mogą dofinansować kursowanie pociągów w powyższej relacji, zaspokajając w ten sposób potrzeby transportowe mieszkańców swoich regionów. Z informacji posiadanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa wynika, iż w ramach uzgodnień rozkładu jazdy pociągów 2016/2017 Marszałek Województwa Śląskiego planuje zwrócić się z prośbą do Marszałka Województwa Małopolskiego o dofinansowanie przewozów na linii Czechowice-Dziedzice – Oświęcim.

Uprzejmie proszę o przyjęcie powyższych wyjaśnień dziękując jednocześnie za zainteresowanie się tematyką kolejowych przewozów pasażerskich. Liczę, że powyższe wyjaśnienia okażą się dla Pana wystarczające i w pełni wyjaśnią wszelkie wątpliwości.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia
MINISTRA
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA
Piotr Stomma

Oświadczenie senatora Waldemara Kraski

skierowane do ministra zdrowia Konstantego Radziwiłła

Szanowny Panie Ministrze!

Do mojego biura senatorskiego zgłosiła się matka chorej na cukrzycę typu I córki z prośbą o pomoc. Córka zachorowała w wieku 9 lat w 2005 r. Była pod opieką diabetologów w szpitalu wojewódzkim w Siedlcach, a następnie w Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Pomimo intensywnego leczenia (pompa insulinowa), stałej kontroli (8–10 pomiarów glikemii dziennie) cukrzyca daje dalsze powikłania. Pacjentka ma początki retinopatii i nefropatii cukrzycowej, mając zaledwie 19 lat. Cukrzyca typu I jest nieprzewidywalna i pomimo reżimu i prawidłowej opieki znacznie upośledza życie i funkcjonowanie pacjentki.

Od prawie roku chora wraz z rodziną walczy z orzecznictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przywrócenie stopnia niepełnosprawności. Bezpośrednio po zachorowaniu (w wieku 9 lat) orzeczono stopień znaczny niepełnosprawności, w wieku 16 lat orzeczenie obniżono do umiarkowanego, a obecnie ZUS wydał orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności. Podczas ostatniej wizyty lekarz orzecznik nie poprosił o żadne dokumenty medyczne ani zaświadczenia dotyczące przebiegu i leczenia choroby. Pacjentka odwołała się do sądu i sprawa utknęła. Ostatnie orzeczenie pozbawiło pacjentkę jakichkolwiek świadczeń czy ulg z tytułu choroby, m.in. możliwości skorzystania z ulg w przejazdach, dofinansowania ze środków PFRON dla studentów, rodzinnego, opieki powiatowego centrum pomocy rodzinie. Pacjentka jest obecnie w trakcie studiów poza swoim miejscem zamieszkania (w ośrodku oddalonym o 150 km), praktycznie bez żadnych dochodów, rodzice pobierający małą rentę i emeryturę także borykają się z kłopotami zdrowotnymi i nie są w stanie pomóc córce w takim stopniu, jak by należało. Leczenie cukrzycy jest bardzo kosztowne, samo utrzymanie pompy insulinowej to duże wydatki.

Gdy pacjentka zachorowała w wieku 9 lat, zapewniano matkę, że orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności będzie miała przyznane na stałe, ponieważ jest to choroba wieku dziecięcego powstała przed 18 rokiem życia. Poprzedni rząd cofnął jednak tę ustawę.

Z uwagi na trudną sytuację zdrowotną i materialną pacjentki zwracam się do Pana Ministra z prośbą o pomoc w tej sprawie.

*Z poważaniem
Waldemar Kraska*

Odpowiedź

Warszawa, 2016.01.28

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,
w odpowiedzi na oświadczenie skierowane do Ministra Zdrowia przez Senatora Waldemara Kraskę na 6. posiedzeniu Senatu w dniu 24 grudnia 2015 r., w sprawie leczenia cukrzycy typu 1, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Cukrzyca jako przewlekła choroba społeczna stanowi szczególny przedmiot troski resortu zdrowia. W celu umożliwienia pacjentom skutecznej farmakoterapii, Narodowy Fundusz Zdrowia finansuje zarówno leki zawierające insulinę ludzką, insulinę izofanową, szybko działające analogi insuliny lub długodziałające analogi insuliny, a także paski diagnostyczne do pomiaru stężenia glukozy we krwi.

Na chwilę obecną refundowane są następujące leki i wyroby medyczne stosowane w leczeniu cukrzycy:

Wskazanie	Nazwa	Odpłatność
Cukrzyca	Insulinum humanum	RYCZAŁT
	Insulinum isophanum	RYCZAŁT
	Insulinum humanum + Insulinum isophanum	RYCZAŁT
	Insulinum aspartum	RYCZAŁT
	Insulinum glulisinum	RYCZAŁT
	Insulinum lisprum	RYCZAŁT
Cukrzyca typu I u dorosłych, młodzieży i dzieci w wieku od 2 lat i powyżej; Cukrzyca typu 2 u pacjentów leczonych insuliną NPH od co najmniej 6 miesięcy i z HbA1c \geq 8% oraz cukrzyca typu 2 u pacjentów leczonych insuliną NPH od co najmniej 6 miesięcy i z udokumentowanymi nawracającymi epizodami ciężkiej lub nocnej hipoglikemii oraz cukrzyca o znanej przyczynie (zgodnie z definicją wg WHO)	Insulinum glargine	30%
	Insulinum detemirum	30%
Cukrzyca typu I; Pozostałe typy cukrzycy wymagające co najmniej 3 wstrzyknięć insuliny na dobę oraz terapia cukrzycy za pomocą pompy insulinowej	Paski do oznaczania glukozy we krwi	RYCZAŁT

Zgodnie z aktualnym obwieszczeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych, w ramach leczenia cukrzycy typu 1, refundowane są:

- insulina ludzka, insulina ludzka protaminowa i mieszaniny insuliny ludzkiej z insuliną ludzką protaminową, dostępne dla pacjentów za odpłatnością ryczałtową, wynoszącą od 4,00 zł do 14,58 zł;
- szybko działające analogi insuliny ludzkiej (insulinum glulisinum, aspartum, lisprum), dostępne dla pacjentów za odpłatnością ryczałtową do limitu finansowania, wynoszącą od 23,96 zł do 42,75 zł,
- długodziałające analogi insuliny ludzkiej (insulinum detemirum, glarginum) dostępne dla pacjentów za odpłatnością 30% do limitu finansowania, wynoszącą od 72,95 zł do 110,88 zł.

Na podstawie powyższego można stwierdzić, że lekarz odpowiadający za terapię pacjenta z cukrzycą typu 1 ma do wyboru zróżnicowane pod względem czasu działania preparaty insuliny, dostępne za odpłatnością pacjenta wynoszącą od 4,00 zł do 110,88 zł, co daje możliwości dobrania odpowiedniej terapii z uwzględnieniem zarówno potrzeb zdrowotnych pacjenta, jak również jego możliwości finansowych.

Ponadto, Minister Zdrowia w ramach swoich kompetencji podejmuje działania mające na celu poprawę dostępu do pomocy medycznych, stosowanych przez osoby chorujące na cukrzycę. Z dniem 1 stycznia 2014 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia, regulujące materię zaopatrzenia w wyroby medyczne finansowane ze środków publicznych, które znacznie zwiększyło dostępność pacjentów do tego rodza-

ju świadczeń. W kontekście osób chorych na cukrzycę dokonano poszerzenia kręgu osób uprawnionych do refundacji zestawów infuzyjnych do osobistej pompy insulinowej o pacjentów powyżej 26. roku życia. Zgodnie z tym rozporządzeniem w leczeniu cukrzycy typu I przy pomocy pompy insulinowej, świadczeniobiorcom przysługuje zaopatrzenie w zestawy infuzyjne do osobistej pompy insulinowej, 10 sztuk (obejmujące wkłucie, łącznik i dren), raz na miesiąc, w limicie 30 zł za szt., przy 0% udziale własnym w limicie finansowania ze środków publicznych dla pacjentów do ukończenia 26. roku życia i kobiet ciężarnych, oraz 30% udziale własnym w tym limicie dla pacjentów powyżej 26. roku życia.

Jednocześnie pragnę wskazać, że z uwagi na funkcjonujące przepisy, Minister Zdrowia nie posiada uprawnień do wydawania indywidualnych decyzji odnośnie do refundacji produktów leczniczych i ustalania kryteriów refundacyjnych w sposób niezgodny z ustawą o refundacji, jak i do kierowania dodatkowych środków finansowych do określonych grup pacjentów w zależności od ich statusu materialnego. Ten zakres działań został delegowany właściwym jednostkom pomocy społecznej. W przypadku ograniczonych środków finansowych i trudnej sytuacji materialnej istnieje możliwość zwrócenia się o pomoc do wydziału pomocy społecznej w gminie. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej może przyznać na zasadach określonych w ustawie zasiłek okresowy ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność lub zasiłek celowy na pokrycie części lub całości kosztów zakupu leków i leczenia, jednakże w tym celu należy zwrócić się do organów samorządowych na terenie miejsca zamieszkania.

Ponadto uprzejmie informuję, że poruszone w oświadczeniu kwestie dotyczące orzekania o niepełnosprawności i przepisach prawa z tym związanych pozostają poza kompetencjami Ministra Zdrowia. Powyższe jest w kompetencjach Ministerstwa Pracy i Pomocy Społecznej. W związku z powyższym wszelkie wątpliwości związane z przepisami prawa dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności należy kierować do Ministra Pracy i Pomocy Społecznej.

Niemniej pragnę zapewnić, iż Minister Zdrowia realizuje zadania dotyczące gwarantowania obywatelom dostępu do skutecznych i bezpiecznych produktów leczniczych oraz wyrobów medycznych, prowadząc transparentną i racjonalną politykę lekową w oparciu o możliwości finansowe Narodowego Funduszu Zdrowia, zgodnie z zasadami Medycyny Opartej na Dowodach.

Łączę wyrazy szacunku

z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
Podsekretarz Stanu
Krzysztof Łanda

Oświadczenie senatora Marka Martynowskiego

skierowane do prokuratora generalnego Andrzeja Seremeta

Z głębokim ubolewaniem przyjmuję fakt przeciągania się postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Płocku w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych oraz władze miasta Gostynina w związku z zaprojektowaniem i budową obiektu pod nazwą Centralny Park Rekreacji, Balneologii, Turystyki i Wypoczynku „Termy Gostynińskie” w latach 2009–2012, w wyniku czego w mieniu gminy i miasta Gostynina wyrządzono szkodę wielkich rozmiarów, prowadzonego pod sygnaturą V Ds. 54/14/S.

Realizację inwestycji zbadała Najwyższa Izba Kontroli. Jej raport był druzgocący, w sposób ewidentny wykazał, że ówczesne władze Gostynina działały niegospodarnie, wyrządzając szkodę majątkową w kwocie przekraczającej 7 milionów 660 tysięcy zł. Efektem kontroli było zawiadomienie prokuratury, która wszczęła śledztwo. Postępowanie zostało jednak umorzone.

Najwyższa Izba Kontroli zaskarżyła w całości postanowienie prokuratury, ponieważ uzasadnienie postanowienia nie zawierało precyzyjnych ustaleń faktycznych i nie wskazywało wszystkich udowodnionych faktów. Rozpatrujący zażalenie sąd okręgowy uznał je za zasadne. Od połowy 2014 r. Prokuratura Okręgowa w Płocku kontynuuje swoje postępowanie.

W związku z przeciągającym się postępowaniem zwracam się do Prokuratora Generalnego o objęcie nadzorem przedmiotowego śledztwa w celu pełnego i rzetelnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności związanych z wydatkowaniem przez pracowników samorządowych dużej kwoty, która wyrządziła gminie i miastu Gostynin szkodę wielkich rozmiarów.

Jestem przekonany, że osobiste zainteresowanie Pana Prokuratora Generalnego trwającym postępowaniem spowoduje, iż będzie ono prowadzone sprawnie i wnikliwie, zgodnie z obowiązującą literą prawa, a jednocześnie zbadane zostaną wszystkie wątki tej, niewątpliwie skomplikowanej, sprawy.

Marek Martynowski

Odpowiedź

Warszawa, 18.01.2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,
odpowiadając na oświadczenie złożone przez senatora Marka Martynowskiego podczas 6. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 24 grudnia 2015 roku, przekazane przy piśmie z dnia 31 grudnia 2015 roku Wicemarszałka Senatu Pani Marii Koc, uprzejmie informuję co następuje.

Oświadczenie senatora Marka Martynowskiego zawiera wniosek o objęcie przez Prokuratora Generalnego nadzorem służbowym śledztwa o sygn. akt V Ds. 54/14/S Prokuratora Okręgowego w Płocku dotyczącego, między innymi, przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych oraz członków

władz Gostynina w związku z zaprojektowaniem i budową obiektu pod nazwą Centralny Park Rekreacji, Balneologii, Turystyki i Wypoczynku – Termy Gostynińskie w latach 2009–2013, w wyniku czego w mieniu Gminy Miasta Gostynin wyrządzono szkodę w wielkich rozmiarach w kwocie co najmniej 7.665.001,30 złotych, to jest o przestępstwo z art. 231 §1 k.k. i art 296 §1 i 3 k.k.

Prokuratura Generalna może sprawować, na podstawie §11 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 roku – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U.2014.1218) nadzór służbowy wyłącznie nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach apelacyjnych. Na mocy §26 ust. 1 pkt 1 przytoczonego rozporządzenia objęcie sprawy nadzorem służbowym może nastąpić na podstawie decyzji kierownika jednostki wyższego stopnia, między innymi, w przypadku powzięcia przez niego informacji o istotnych nieprawidłowościach w postępowaniu w sprawie prowadzonej w jednostce bezpośrednio niższego stopnia. Prokuratura Okręgowa w Płocku jest jednostką bezpośrednio niższego stopnia względem Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi, stąd do podjęcia decyzji w kwestii objęcia nadzorem służbowym śledztwa V Ds. 54/14/S Prokuratora Okręgowego w Płocku władny jest wyłącznie Prokurator Apelacyjny w Łodzi jako kierownik jednostki wyższego stopnia.

Mając na względzie powyższe, kopia oświadczenia senatora Marka Martynowskiego przekazana została Prokuratorowi Apelacyjnemu w Łodzi.

O zajętych przez Prokuratora Apelacyjnego w Łodzi stanowisku poinformuję Pana Marszałka odrębnym pismem.

Z poważaniem

Andrzej Seremet

Odpowiedź

Warszawa, 9.02.2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

nawiązując do mojej korespondencji z 18 stycznia 2016 roku dotyczącej oświadczenia Pana senatora Marka Martynowskiego w przedmiocie objęcia nadzorem służbowym śledztwa V Ds. 54/14/S Prokuratora Okręgowego w Płocku, uprzejmie informuję, że postępowanie to jest objęte nadzorem służbowym Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi od 1 czerwca 2015 roku. Obecnie w postępowaniu zachodzi konieczność ustalenia aktualnej możliwości realizacji inwestycji objętej śledztwem poprzez przesłuchanie przedstawicieli Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych Urzędu Miasta Gostynina oraz Spółki Termy Gostynińskie. Po wykonaniu wskazanych czynności, prokurator referent zadecyduje o dalszym kierunku śledztwa.

Z poważaniem

Andrzej Seremet

Oświadczenie senatora Czesława Ryszki

skierowane do ministra sprawiedliwości Zbigniewa Ziobry

Szanowny Panie Ministrze!

Nawiązując do kolejnej wymijającej odpowiedzi z 15 października 2015 r. DZP-III-071-5/15 b. sekretarza stanu Jerzego Kozdronia, dotyczącej pani J.D., bardzo proszę o ponowne rozpoznanie sprawy oraz o przestanie uwiarytelnionych kopii wyjaśnień adwokata H.T., oraz innych dokumentów, na podstawie których zostały udzielone odpowiedzi. W uzasadnieniu chciałbym nadmienić, że wszystkie odpowiedzi ministerstwa – z 9 czerwca 2015 r., 21 lipca 2015 r. i 15 października 2015 r. – są powierzchowne i wymijające.

Co do zakresu postępowania administracyjnego – nie podjęto czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, nie poinformowano należycie i wyczerpująco skarżącą o okolicznościach faktycznych i prawnych, które miały wpływ na ustalenie jej praw będących przedmiotem tego postępowania, nie zapewniono skarżącej czynnego udziału w postępowaniu, uniemożliwiono jej przed wydaniem decyzji wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Kwestia ewentualnego postępowania dyscyplinarnego została rozpatrzona niemal w identyczny sposób. Pismo nie informuje dostatecznie, jakie fakty ministerstwo uznało za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich oparto się dowodach i dlaczego nie uznano dowodów przeciwnych; nie wskazuje prawidłowo, czym kierowano się, wydając orzeczenie oraz dlaczego zarzuty i wnioski skarżącej uznano za niezasadne; nie wyjaśnia podstawy prawnej.

Najgorszy w tym jest fakt, że nie doręczono kopii wnioskowanych dokumentów. Skoro mój wniosek z 24 lipca 2015 r. o doręczenie kopii wyjaśnień adwokata został przekazany do dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach, to dlaczego rada nie wykonała go do tej pory? Wyjaśnienie, że dysponentem dokumentów jest Okręgowa Rada Adwokacka, rażąco narusza nie tylko art. 7 Konstytucji RP, ale także odpowiednie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i kodeksu postępowania karnego dotyczące sporządzania kopii lub odpisów. Samo ministerstwo sprowadza się w tym przypadku do roli biura podawczego, choć jest organem administracji publicznej i nie może uzależniać wydania kserokopii od dobrej lub złej woli Okręgowej Rady Adwokackiej, która nie jest stroną.

Proszę o sprawdzenie rzetelności i staranności dotychczasowego postępowania.

Z wyrazami szacunku
Czesław Ryszka

Odpowiedź

Warszawa, 19 lutego 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na przesłane przy piśmie z dnia 31 grudnia 2015 r., Nr BPS/043-06-59/15 oświadczenie senatora, Pana Czesława Ryszki z dnia 24 grudnia 2015 r., w sprawie postulatów sprawdzenia rzetelności i staranności dotychczasowego postępowania, w zakresie rozpatrywania skargi pani J.D. na adwokata H.T., uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Przede wszystkim należy zauważyć, że Minister Sprawiedliwości sprawując nadzór nad samorządem adwokackim, posiada ściśle określone kompetencje, wymienione enumeratywnie w przepisach ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615, z późn. zm.). Sprawy dotyczące niewłaściwej działalności adwokatów należą do kompetencji organów samorządu adwokackiego.

Co do zasady samorząd adwokatów jest niezależny w wykonywaniu swych zadań, do których należy w szczególności sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o wykonywaniu zawodu adwokata oraz ustalanie i krzewienie zasad etyki zawodowej oraz dbałość o ich przestrzeganie (art. 3 pkt 3 i 5 ustawy). Samorząd ten reprezentuje osoby zaufania publicznego i sprawuje pieczę nad należytym wykonywaniem zawodu adwokata, w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Minister Sprawiedliwości jest organem odrębnym od organów dyscyplinarnych samorządu zawodowego adwokatów i nie ma wpływu na treść rozstrzygnięć wydawanych w sprawach rozpoznawanych przez te organy, ani też nie przysługują mu szersze uprawnienia procesowe aniżeli stronom. Nie posiada również uprawnień pozwalających na zobligowanie organów dyscyplinarnych do podjęcia określonej decyzji.

Ministerstwo Sprawiedliwości na bieżąco, w ramach przysługujących kompetencji, sprawuje nadzór nad toczącymi się postępowaniami i ocenia zapadłe decyzje procesowe, pod kątem zasadności realizacji uprawnienia do ich zaskarżenia.

Na wstępie należy podkreślić, że rozpoznawanie skarg na adwokatów może odbywać się, zależnie od okoliczności, według przepisów regulujących postępowanie dyscyplinarne, zawartych w ustawie – Prawo o adwokaturze i w Kodeksie postępowania karnego, bądź też w trybie przewidzianym w przepisach art. 221 i n. w związku z art. 2 i art. 5 §2 pkt 5 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Do postępowań dyscyplinarnych prowadzonych wobec adwokatów stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego z mocy art. 95n pkt 1 ustawy – Prawo o adwokaturze. W tych postępowaniach skarżący posiada status pokrzywdzonego i w związku z tym przysługuje mu szereg uprawnień procesowych przewidzianych w wymienionych ustawach. Ten tryb postępowania powinien być właściwy, gdy zachowanie adwokata zostało zakwalifikowane jako delikt dyscyplinarny, określony w art. 80w ustawy – Prawo o adwokaturze.

Z kolei postępowanie skargowe w rozumieniu przepisów Działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego wyraża się w tym, że nie ma w nim stron postępowania, nie wydaje się rozstrzygnięć adresowanych do wnioskodawcy, a tylko zawiadamia się ich o swoich działaniach wewnętrznych zmierzających do wyjaśnienia okoliczności będących przyczynami skargi. Jest to jednoinstancyjne postępowanie o charakterze uproszczonym, którego zakończenie (zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi) nie daje podstaw do uruchomienia dalszego trybu instancyjnego, tj. postępowania odwoławczego lub postępowania sądowo-administracyjnego.

Decyzję o wyborze trybu rozpoznania skargi podejmuje organ prowadzący postępowanie, kierując się okolicznościami danej sprawy, a w szczególności kwalifikacją prawną zachowania będącego przedmiotem skargi.

W niniejszej sprawie nie wszczęto postępowania dyscyplinarnego i nie zostało wydane żadne rozstrzygnięcie, które mogłoby być zaskarżone przez Ministra Sprawiedliwości.

W odniesieniu do kwestii podnoszonych po raz kolejny przez Pana Senatora Czesława Ryszkę w oświadczeniu z dnia 24 grudnia 2015 r., Minister Sprawiedliwości w dalszym ciągu podtrzymuje stanowisko, wyrażone w pismach z dnia 9 czerwca, 21 lipca, 5 sierpnia oraz 15 października 2015 r., gdzie przedstawiono szczegółowo ustalenia faktyczne w przedmiotowej sprawie oraz poinformowano o braku podstaw do skorzystania z wynikającego z art. 90 ustawy – Prawo o adwokaturze, uprawnienia do polecenia wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego.

Z poczynionych przez Departament Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej ustaleń wynika, że skarga pani J.D. dotyczyła adwokata H.T., któremu zarzuciła niezłożenie zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 30 października 2013 roku w sprawie sygn. akt 1 Ds. 290/13, niezapoznanie się z aktami sprawy oraz wprowadzenia w błąd skarżącej co do znajomości materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie.

W sprawie sygn. akt 1 Ds. 290/13 prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową Katowice-Zachód w Katowicach z zawiadomienia J.D., prokurator, w dniu 30 października 2013 roku wydał postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa, w sprawie:

- niedopełnienia obowiązków w okresie od lipca 2006 roku do 30 października 2008 roku w Tychach przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Tychach, poprzez niepodjęcie stosownych działań w czasie interwencji wykonywanych w miejscu zamieszkania J.D. na podstawie jej zgłoszeń, tj. o czyn z art. 231 §1 k.k., na zasadzie art. 17 §1 pkt 6 k.p.k., wobec stwierdzenia, iż nastąpiło przedawnienie karalności czynu;
- niedopełnienia obowiązków w okresie od 31 października 2008 roku do listopada 2011 roku w Tychach przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Tychach, poprzez niepodjęcie stosownych działań w czasie interwencji wykonywanych w miejscu zamieszkania J.D. na podstawie jej zgłoszeń, tj. o czyn z art. 231 §1 k.k., na zasadzie art. 17 §1 pkt 7 k.p.k., wobec stwierdzenia, iż postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone;
- przekroczenia uprawnień w dniu 4 czerwca 2008 roku w Tychach przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Tychach, poprzez skierowanie wniosku o ukaranie J.D. za wykroczenie do Sądu Rejonowego w Tychach, tj. o czyn z art. 231 §1 k.k., na zasadzie art. 17 §1 pkt 7 k.p.k., wobec stwierdzenia, iż postępowanie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

Z uwagi na istnienie przesłanek o charakterze formalnoprawnym, adwokat H.T. po dokonaniu analizy i oceny prawnej postanowienia odmówił sporządzenia zażalenia zgodnie z wnioskiem pani J.D., albowiem podnoszone przez nią argumenty, nie spowodowałyby odpadnięcia przesłanek formalnoprawnych, powołanych jako podstawa odmowy wszczęcia postępowania, tj. przedawnienia karalności czynu zabronionego oraz powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*).

Dodatkowo należy wskazać, że czyn zabroniony określony w art. 231 §1 k.k. zagrożony jest karą do trzech lat pozbawienia wolności. Z art. 101 §1 pkt 4 k.k. wynika natomiast, iż przedawnienie karalności tego przestępstwa następuje, gdy upłynęło pięć lat od czasu jego popełnienia, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości, okoliczności sprawy i sposób prowadzenia postępowania wyjaśniającego nadal nie budzą wątpliwości. Również analiza wyjaśnień adwokata H.T. oraz treści postanowienia Prokuratury Rejonowej Katowice-Zachód w sprawie, w której wymieniony działał jako pełnomocnik z urzędu skarżącej, potwierdza argumentację o braku podstaw do interwencji w sprawie rozstrzygnięcia Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach.

Podkreślenia po raz kolejny wymaga fakt, że instytucja polecenia wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego jest specjalnym środkiem nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad samorządem adwokackim. Informacja o nieskorzystaniu z uprawnienia z art. 90

ustawy – Prawo o adwokaturze, nie przyjmuje zatem formy orzeczenia czy decyzji, od których przysługiwałyby środki zaskarżenia. Nie stwarza również, wbrew temu co zdaje się wynikać z treści oświadczenia, podstaw, do stosowania dyspozycji art. 424 §1 kpk, który ma zastosowanie jedynie do orzeczeń wydanych w toku postępowania karnego, a także, odpowiednio w toku postępowania dyscyplinarnego, a nie na etapie postępowania skargowego, gdzie nie zostało wydane żadne orzeczenie, które winno spełniać przesłanki ustawowe, wymienione w powołanym wyżej przepisie.

Odnośnie natomiast do prośby Pana Senatora o przesłanie uwierzytelnionych kserokopii wyjaśnień adwokata H.T. oraz innych dokumentów, Minister Sprawiedliwości ponownie uprzejmie wyjaśnia, iż ich dysponentem jest Okręgowa Rada Adwokacka w Katowicach, będąca wyłącznym organem uprawnionym do wyrażenia zgody na udostępnienie dokumentów wytworzonych, bądź zgromadzonych w trakcie prowadzonego postępowania skargowego. Jednocześnie należy podkreślić, że żądanie udostępnienia dokumentów podlega kontroli sądu administracyjnego, w trybie przewidzianym przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 2058) i kodeksu postępowania administracyjnego.

Reasumując, w zbadanych w ramach nadzoru nad działalnością samorządu zawodowego adwokatów aktach i postanowieniach organów dyscyplinarnych, nie dopatrzone zostało naruszenia prawa, a w ocenie Ministra Sprawiedliwości organy postępowania dyscyplinarnego właściwie wykonywały swoje powinności i działały *lege artis*.

W konkluzji trzeba stwierdzić, iż sprawa ta została rozpoznana i rozstrzygnięta przez uprawnione do tego organy samorządu adwokackiego, oraz że zostały już wyczerpane środki merytorycznej kontroli tego postępowania.

Minister Sprawiedliwości w dalszym ciągu podtrzymuje stanowisko o braku podstaw do skorzystania z przysługujących mu uprawnień oraz do interwencji, albowiem organy samorządowe w swoich działaniach nie uchybiły prawu. Podejmowane przez nie decyzje procesowe oparte zostały na dostępnych danych, zebranych w toku czynności wyjaśniających, a dokonana ocena tych danych wynikała z przesłanek obiektywnych.

Dlatego, w ocenie Ministra Sprawiedliwości, nadal nie ma podstaw do zarzucenia organom samorządowym niestaranności działania, czy też zaniechania odpowiednich czynności, w sprawie skargi pani J.D. na zachowanie adwokata H.T.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Marcin Warchoł
Podsekretarz Stanu

Oświadczenie senatora Aleksandra Szweda

skierowane do ministra spraw wewnętrznych i administracji Mariusza Błaszczaka

Szanowny Panie Ministrze!

Wejście Polski do Unii Europejskiej oraz wdrożenie do realizacji dorobku układu z Schengen nie zniósło granic między państwami członkowskimi, lecz szereg barier formalnych związanych z ich istnieniem. Powinno stanowić to podstawę analiz dotyczących funkcjonowania Straży Granicznej, która realizuje kolejne, nowe zadania wynikające ze zmieniającej się sytuacji. Nie należy jednak pomijać jej celu strategicznego.

Dla uzasadnienia dalszych rozważań należy też wskazać, że każda z granic lądowych przebiega w zróżnicowanym pod względem ukształtowania i pokrycia terenie (rzeki, lasy, obiekty urbanistyczne). Między innymi te czynniki mają wpływ zarówno na jej dostępność, jak utrzymywanie oznaczenia oraz sposób ochrony. Kodeks graniczny Schengen określa, że granice wewnętrzne mogą być przekraczane w każdym miejscu bez dokonywania odprawy granicznej osób niezależnie od ich obywatelstwa. Jednak dopuszcza też tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej w sytuacjach zagrożenia porządku lub bezpieczeństwa wewnętrznego. W przypadku przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych stosuje się odpowiednio właściwe przepisy dotyczące granic zewnętrznych. W takim wypadku przekraczanie granicy dozwolone jest jedynie na przejściach granicznych i w ustalonych godzinach ich otwarcia. Rozumieć przez to należy, że w przypadku przywracania kontroli granicznej na przejściach granicznych niezbędne stają się, adekwatnie do potrzeb, zabezpieczanie odcinków granicy poza przejściami granicznymi.

W większości dostępnych analiz i opracowań skalę nielegalnej migracji w Polsce szacuje się na 50–300 tysięcy osób. Tak duży przedział oceny tego zjawiska świadczy o niemożności określenia realnej liczby cudzoziemców o nieregulowanym statusie prawnym.

Zadania Straży Granicznej w ślad za ustawą wskazywano w kolejnych zatwierdzanych koncepcjach funkcjonowania Straży Granicznej w latach 2007–2013, 2009–2015 i ich tekstach jednolitych oraz aktualizacjach, w tym ostatniej z sierpnia 2013 r. Określają one cele strategiczne, operacyjne i taktyczne na granicy zewnętrznej, wewnętrznej i terytorium kraju. Należałoby zauważyć, iż ich katalog od 2009 r. sukcesywnie się zwiększał, przy pozostawieniu celów uprzednio określonych.

W odniesieniu do analizy poprzedzającej reorganizację i likwidację oddziału w Kłodzku, należałoby postawić pytania.

1. Czy właściwie dobrano kryteria, które były brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji siedziby komendy Śląsko-Małopolskiego OSG w Raciborzu? Te kryteria były następujące:

- a) optymalna infrastruktura do zadań komendy oddziału;
- b) niższe roczne koszty utrzymania infrastruktury;
- c) położenie geograficzne względem terytorialnego zasięgu działania (woj. małopolskiego, śląskiego, opolskiego);
- d) łatwy dojazd (czas) do kluczowych z punktu widzenia zadań formacji lokalizacji;
- e) dojazd/dostęp do autostrady A4;
- f) możliwości przekazania/wykorzystania obiektów innym instytucjom.

2. Czy powyższe kryteria zostały prawidłowo zastosowane w procesie decyzyjnym, który doprowadził do likwidacji Karpackiego Oddziału Straży Granicznej?

3. Czy prawidłowa była przyjęta koncepcja „jednego oddziału Straży Granicznej na całą południową granicę RP”?

Wnioski.

1. Jednostki kontrolowane przed podjęciem decyzji o reorganizacji nie dokonały rzetelnej, merytorycznej oceny infrastruktury oddziałów oraz kosztów związanych z jej utrzymaniem.

2. Położenie geograficzne oddziału względem terytorialnego zasięgu działania powinno odnosić się do usytuowania placówek SG, uwzględnić

aspekty współpracy z organami państwa sąsiedniego oraz zapewnić rangę wynikającą z obecności SG na danym terenie.

3. Kryterium „d” – łatwy dojazd (czas) do kluczowych z punktu widzenia zadań formacji lokalizacji – nie definiuje pojęcia „kluczowych lokalizacji”, a oceny dokonano pod kątem uzasadnienia przyjętej koncepcji jednego oddziału na granicy południowej w odróżnieniu od oceny tych lokalizacji w „Koncepcjach funkcjonowania Straży Granicznej (...)” aktualnych do marca 2012 r. i wynikających wniosków.

4. Możliwość przekazania/wykorzystania obiektów innym instytucjom została zastosowana jako główny czynnik w lokalizacji Śląsko-Małopolskiego OSG w Raciborzu.

5. Kryterium „łatwego dojazdu (czasu) do kluczowych z punktu widzenia zadań formacji lokalizacji” wyczerpuje oddzielnie wyszczególniony „dojazd/dostęp do autostrady A4”.

6. Ocena kryteriów została dokonana pobieżnie, brak szerszego uzasadnienia likwidacji z dniem 31 października 2013 r. utworzonej 1 stycznia 2010 r. placówki Straży Granicznej w Raciborzu.

7. Brak jest zasadności przyjęcia koncepcji jednego oddziału na granicy południową przy jednoczesnym tworzeniu struktury organizacyjnej o znikomych kompetencjach (Karpackiego Ośrodka Wsparcia).

Pogląd na zadania komendanta oprócz wskazanych w „Koncepcji (...)” dają regulaminy organizacyjne komend oddziałów realizujących swoje zadania wewnątrz kraju i na granicach wewnętrznych (dalej zwane „regulaminami”). Regulaminy określają zadania poszczególnych komórek organizacyjnych oddziałów, których trzon (mimo niewielkich różnic w nazewnictwie) jest identyczny w każdej komendzie. Są to oddziały m.in. graniczny, operacyjno-śledczy, do spraw cudzoziemców, koordynacji działań, łączności i informatyki, kadr i szkolenia, pionu głównego księgowego, ochrony informacji, wydział kontroli i audytu wewnętrznego.

Z formalnego punktu widzenia wykonują one zadania wynikające z obowiązków (zadań) nałożonych na komendanta oddziału, w tym też jako dyrektora generalnego urzędu. W świetle tych zadań dla oceny optymalności infrastruktury niezbędna byłaby wiedza dotycząca rodzaju obiektów np.: hali sportowej, strzelnicy, izby zatrzymań, aresztu w celu wydalenia, przystosowanie pomieszczeń biurowych do wymogów ochrony informacji, archiwum, węzła łączności, sieci teleinformatycznej, powierzchni magazynowych do przechowywania broni i amunicji, garaży dla pojazdów specjalistycznych, co w przypadku porównania siedzib komend w Nowym Sączu, Kłodzku i Raciborzu nie miało miejsca. Należałoby wskazać fakt, że w trakcie procesu decyzyjnego uwaga została w tym zakresie przedstawiona w petycji przesłanej przez senatora RP Stanisława Koguta pismem z dnia 29 stycznia 2013 r.

Wiedza taka pozwalałaby na ocenę całości kosztów funkcjonowania oddziału, np. od kosztów związanych ze szkoleniem doskonalącym funkcjonariuszy, przystosowania pomieszczeń do wymogów ochrony informacji, ochrony danych osobowych, rozwinięcia sieci teleinformatycznej po koszty amortyzacji sprzętu wynikające ze sposobu jego przechowywania.

Przykładowo zarządzenie nr 54 komendanta głównego Straży Granicznej z 10 września 2010 r. w sprawie zakresu oraz szczegółowych zasad szkolenia funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Straży Granicznej w rozdziale dotyczącym doskonalenia zawodowego (§51) określa, że doskonalenie lokalne prowadzone jest przez jednostki organizacyjne i komórki wewnętrzne w szczególności w formie zajęć teoretycznych i praktycznych mających na celu m.in. „utrzymanie i podnoszenie sprawności fizycznej oraz umiejętności strzeleckich funkcjonariuszy”. Z kolei zarządzenie nr 45 KGSG z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie organizacji i prowadzenia strzelania z broni strzeleckiej w Straży Granicznej, wprowadzające do użytku instrukcję w przedmiotowej sprawie, określa m.in., (§5) że trening strzelecki organizuje się co najmniej raz na kwartał, a strzelanie sprawdzające (§6) corocznie. Doskonalenie lokalne prowadzone jest w oparciu o posiadaną lub wynajętą bazę szkoleniową. Kubaturę pomieszczeń administracyjnych – przyjmując jako czynnik obiektywny – należałoby ocenić przez pryzmat rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie ogólnych

przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Biorąc powyższe pod uwagę, trzeba powiedzieć, że kryteria optymalności i infrastruktury, jak i koszty jej utrzymania są kryteriami istotnymi, lecz ich ocena wymaga szerszej analizy. Podsumowując, należy stwierdzić, że jednostki kontrolowane nie dokonały przed podjęciem decyzji o reorganizacji rzetelnej, merytorycznej oceny infrastruktury oddziałów oraz kosztów związanych z jej utrzymaniem.

W uzasadnieniu do projektu z dnia 18 stycznia 2013 r. rozporządzenia MSW w sprawie zniesienia niektórych oddziałów SG oraz zmiany rozporządzenia (...) wskazuje się, że „dotychczasowe doświadczenia formacji wskazują, iż należy dostosować zasięg terytorialny poszczególnych oddziałów SG do podziału administracyjnego kraju, zachowując jednak dla formacji charakter administracji niezespólonej”. Dalej jednak wskazuje się na „szybsze i precyzyjne reagowanie na zjawiska występujące w rejonie działania wojewody” oraz „obszar odpowiedzialności służbowej dostosowany do specyfiki realizowanych zadań – obejmujący teren całych województw (np. aktualne rozwiązanie utrudnia współpracę; wojewoda musi współpracować z komendantami różnych oddziałów)”.

Przy określaniu zasięgu terytorialnego w oparciu o województwa, co ma uzasadnienie w głębi kraju, pomija się zupełnie współpracę komendanta z organami państw sąsiednich, Czech i Słowacji, która, jak wykazano, jest utrudniona. Włączając województwo dolnośląskie, a tym samym część granicy południowej, do zasięgu terytorialnego Nadodrzańskiego Oddziału SG, dalej komplikuje się aspekt tej współpracy.

Ważnym czynnikiem jest odniesienie do dokumentów strategicznych UE dotyczących zabezpieczenia granic. Lokalizacje te można wywieść z opisu obszarów działania Straży Granicznej w czteropoziomowym systemie zarządzania granicą zewnętrzną UE/Schengen, a konkretnie z określonych celów głównych i pośrednich, m.in.:

1. skupiska cudzoziemców pochodzących z państw trzecich;
2. miejsca użyteczności publicznej, w których mogą gromadzić się cudzoziemcy;
3. strzeżone ośrodki oraz areszt w celu wydalenia;
4. infrastruktura dla zabezpieczenia działań wobec wydalanych cudzoziemców;
5. punkty kontaktowe na granicy między państwami obszaru Schengen;
6. szlaki komunikacyjne o szczególnym znaczeniu międzynarodowym, w tym węzły komunikacyjne (drogowe, kolejowe, lotnicze);
7. infrastruktura wzdłuż szlaków komunikacyjnych (dworce autobusowe i kolejowe, stacje benzynowe, motele, parkingi itp.);
8. miejsca potencjalnego przywrócenia kontroli.

Nie mniej ważna jest sprawa przywrócenia kontroli granicznej. Jako przejścia na okres tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej wskazano 254 miejsca. Na odcinku z Republiką Słowacką – 58, Republiką Czeską – 120, Republiką Federalną Niemiec – 43. Stanowić to może założenie, że ewentualne przyszłe przywrócenie kontroli odbyłoby się w podobnej liczbie miejsc. Tak więc należy sądzić, że dla rzetelnej oceny sytuacji na granicy południowej niezbędna jest większa liczba sił i środków oraz odmienny sposób ich rozlokowania niż na granicy zachodniej.

We wcześniejszych opracowaniach, a w konsekwencji w materiale analitycznym z 15 stycznia 2013 r. i dalej w uzasadnieniu do rozporządzenia stwierdza się, że na granicy południowej Straż Graniczna nie ma bezpośredniego partnera do realizacji zadań, a współpraca opiera się głównie na wymianie informacji i przekazywaniu osób. Tak więc rozpatrując położenie geograficzne względem terytorialnego zasięgu działania, trzeba wskazać, że istotniejsze z punktu widzenia zadań komendanta jest usytuowanie oddziału w stosunku do nadzorowanych placówek, a nie województw.

W załączniku nr 3 „Czynniki warunkujące rozmieszczenie infrastruktury Straży Granicznej na terytorium RP” do „Założeń wieloletniej koncepcji funkcjonowania Straży Granicznej (2009–2015)” z dnia 16 lutego 2009 r. oparto się na tzw. działaniach kompensacyjnych w zamian za zniesienie kontroli na granicy wewnętrznej. Cytując za „Koncepcją funkcjonowania (...)”, w opisie celów działania w ramach działań kompensacyjnych określony jest jeden

z celów: „prowadzenie rozpoznania, ukierunkowanego na węzły komunikacyjne (drogowe, kolejowe, morskie i lotnicze), infrastrukturę wzdłuż szlaków komunikacyjnych (dworce autobusowe i kolejowe, stacje benzynowe, motele, parkingi, itp.)”. Przyjęcie kryterium „dostęp/dojazd do autostrady” oczywiście nie pozostaje bez znaczenia, jednak istotniejsze jest rozlokowanie miejsc, lokalizacji gdzie można prowadzić rozpoznanie zgodnie ze wskazanym celem.

Należałoby też wskazać na proporcje liczby patroli po poszczególnych stronach granicy. W roku 2011 na granicy południowej było 225 patroli po stronie polskiej i 238 po stronie sąsiedniej, na granicy zachodniej 230 po stronie polskiej i 564 po stronie niemieckiej. W roku 2012 na granicy południowej – 343 po stronie polskiej i 302 po stronie sąsiedniej, na granicy zachodniej – 434 po stronie polskiej i 684 po stronie niemieckiej. Proporcje te wskazują na znaczne zaangażowanie strony polskiej w zakresie zapobiegania, wykrywania i zwalczania przestępczości po stronie niemieckiej. Zasadność zniesienia oddziałów na granicy południowej wywodzi się m.in. ze zmniejszenia liczby placówek, a w konsekwencji czynienia granicy południowej z nieznanymi przyczyn słabiej chronioną.

W obliczu zagrożeń towarzyszących narastającej fali migracji zarówno w Polsce, jak i w całej Unii Europejskiej, przywrócenie Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej z siedzibą w Kłodzku jest jak najbardziej zasadne i wskazane ze względu na podniesienie poziomu bezpieczeństwa w przygranicznym regionie sudeckim.

Zniesienie w 2013 r. SOSG im. Ziemi Kłodzkiej w Kłodzku (powołanego do życia w roku 1991) było efektem przeprowadzonej w latach 2012–2013 restrukturyzacji Straży Granicznej wprowadzającej zmiany organizacyjne i prawne w tej formacji. Sudecki Oddział Straży Granicznej został zlikwidowany wbrew wypracowanej na lata 2007–2013 koncepcji przyjętej przez rząd, a następnie zmodyfikowanej w 2009 r., „Założeniom wieloletniej koncepcji funkcjonowania Straży Granicznej na lata 2009–2015”. Koncepcji tej przyświecało założenie, że na granicy z jednym państwem funkcjonować będzie jeden oddział Straży Granicznej: na granicy z Niemcami – Nadodrzański Oddział Straży Granicznej z siedzibą w Krośnie Odrzańskim; na granicy z Czechami – Śląski Oddział Straży Granicznej z siedzibą w Kłodzku; na granicy ze Słowacją – Karpacki Oddział Straży Granicznej z siedzibą w Nowym Sączu. Wskazać należy, że Sudecki Oddział Straży Granicznej ochraniał większość z przeszło 700 km odcinka granicy z Czechami, w tym granicę zewnętrzną Unii Europejskiej (lotnisko Wrocław-Strachowice) oraz monitorował jedno z największych skupisk cudzoziemców w kraju, jakim jest miasto Wrocław.

Powodem likwidacji Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej było, jak tłumaczono, dostosowanie struktur organizacyjnych Straży Granicznej oraz ich lokalizacji na terytorium kraju do aktualnych i przewidywanych potrzeb, a więc obecność funkcjonariuszy SG w danym rejonie kraju uzasadniona miała być obecnością faktyczną lub potencjalną cudzoziemców (rozpoznanie migracyjne), a południe kraju nie było rejonem zagrożonym nielegalną migracją, gdyż granice z Czechami i Słowacją uznawane były za tzw. granice bezpieczne.

Jak się okazało, przewidywania i wypracowane rozwiązanie były błędne, gdyż nie wzięto pod uwagę, że niektóre kraje wewnątrz strefy Schengen (głównie Polska, Czechy, Słowacja, Węgry) staną się krajami tranzytowymi (a w obecnej sytuacji również docelowymi) dla rzesz uchodźców i migrantów z krajów spoza UE, jak choćby z krajów objętych konfliktami wojennymi na Bliskim Wschodzie czy w Afryce Północnej.

Bezzasadna likwidacja Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej w Kłodzku pozostawia ogromny odcinek południowej granicy Polski z dużo mniejszą obsadą placówki Straży Granicznej w Kłodzku znajdującej się obecnie w strukturach Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim. Komenda NOSG oddalona jest od siedziby placówki o 300 km, a dojazd wynosi co najmniej 4 godziny. W chwili obecnej w placówce Straży Granicznej w Kłodzku jest 90 funkcjonariuszy i 40 pracowników cywilnych.

Przed likwidacją Sudecki Oddział Straży Granicznej składał się z komendy oddziału, w której pracowało co najmniej 150 funkcjonariuszy i około 150 pracowników cywilnych. Ponadto w strukturach Sudeckiego Oddziału

Straży Granicznej w Kłodzku znajdowały się 4 placówki: w Kłodzku, Jeleniej Górze, Legnicy i we Wrocławiu-Strachowicach. Zlokalizowanie w Kłodzku zarówno komendy oddziału, jak i placówki, pozwoliło na zminimalizowanie sił potrzebnych do zarządzania i prowadzenia nadzoru nad działalnością placówek, oraz usprawniło funkcjonowanie placówki SG w Kłodzku. Łącznie w komendzie oddziału i placówce w Kłodzku było zatrudnionych 250–300 funkcjonariuszy i około 160 pracowników cywilnych. Funkcjonariusze zatrudnieni w komendzie oddziału byli również wykorzystywani do wspierania placówek.

W kwestii likwidacji Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej w Kłodzku wypowiedziała się m.in. Rada Powiatu Kłodzkiego, która w 2012 r. sprzeciwiała się tej decyzji (uchwała nr VIII/96/2012 z dnia 24 października 2012 r., na mocy której wystąpiono do ministra spraw wewnętrznych i komendanta głównego Straży Granicznej z prośbą o dokładne przeanalizowanie sytuacji i rozważenie decyzji). Sudecki Oddział Straży Granicznej został jednak zniesiony z dniem 15 listopada 2013 r. A tłumaczenie tej decyzji przez ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz komendanta głównego SG było wątpliwe i budziło wiele kontrowersji i niejasności. Przeciwno tej decyzji, podjętej przez rząd PO-PSL, protestowali mieszkańcy, wiele organizacji, jak też samorządów lokalnych.

Obecnie wobec prawdopodobnego napływu grup uchodźców na terytorium Polski oraz aby w porę zapobiec potencjalnemu kryzysowi społecznemu, powinno się niezwłocznie przeanalizować sytuację Straży Granicznej, dostosować jej struktury organizacyjne do aktualnych potrzeb. Nie bez znaczenia jest brak Straży Granicznej u naszego południowego sąsiada. Czesi nie czekają jednak na rozwój wypadków, tylko już prowadzą analizy, jak zabezpieczyć swój kraj. Nie powinniśmy być bierni i w obliczu nadchodzących wyzwań powinniśmy podjąć zdecydowane działania. Nie można dopuścić do zaprzepaszczenia infrastruktury możliwej do odtworzenia w ramach oddziału oraz istniejącego jeszcze potencjału ludzkiego.

Podsumowanie.

Za przywróceniem stanu organizacyjnego Straży Granicznej sprzed likwidacji Oddziałów w Kłodzku i Nowym Sączu przemawiają:

1. aktualna sytuacja migracyjna w Europie,
2. brak rzetelnej kompleksowej analizy poprzedzającej decyzje o rozwiązaniu oddziału w Kłodzku i Nowym Sączu,
3. umożliwienie wykonywania zadań ustawowych Straży Granicznej – w trakcie codziennych działań, jak i również w trakcie przywrócenia kontroli granicznej,
4. wykonanie i realizacja założeń ochrony granic UE i właściwe stosowanie dorobku układu z Schengen,
5. brak wyspecjalizowanych struktur do ochrony granicy państwowej u naszego południowego sąsiada,
6. możliwość w chwili obecnej odtworzenia niskimi kosztami infrastruktury w Kłodzku,
7. możliwość uzupełnienia stanu etatowego funkcjonariuszami, którzy stosunkowo niedawno odeszli ze służby, co znacznie obniżyłoby koszty szkoleń, uprawnień itp.
8. Straż Graniczna, realizując ustawowe zadania, swoją obecnością działa również prewencyjnie i stanowi realnego partnera dla innych organów odpowiedzialnych za utrzymanie porządku publicznego; o znaczeniu organów Straży Granicznej w takich rejonach świadczą wystąpienia zarówno władz lokalnych, wojewódzkich, jak i osób publicznych związanych z danym terenem.

Panie Ministrze, w związku z powyższym, działając w trybie art. 20 ust. 1, w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (DzU z 2011 r. nr 7 poz. 29 ze zm.), wnoszę o rozważenie reaktywacji Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej oraz podjęcie działań w celu zapewnienia poprawy bezpieczeństwa na granicy polsko-czeskiej.

Z poważaniem
Aleksander Szwed

Odpowiedź

Warszawa, 18 stycznia 2016 r.

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do pisma z dnia 31 grudnia 2015 roku (sygn. BPS/043-06-60/15) dotyczącego oświadczenia złożonego przez Senatora RP Pana Aleksandra Szweda podczas 6. posiedzenia Senatu RP w dniu 24 grudnia 2015 roku w sprawie *reaktywacji Sudeckiego Oddziału Straży Granicznej oraz podjęcia działań w celu zapewnienia poprawy bezpieczeństwa na granicy polsko-czeskiej* uprzejmie informuję, że dla Rządu Rzeczypospolitej Polskiej (RP) bezpieczeństwo obywateli stanowi najwyższy priorytet. Zagadnienie bezpieczeństwa ma kluczowe znaczenie, w szczególności w kontekście aktualnej sytuacji związanej z kryzysem migracyjnym oraz wydarzeniami o charakterze terrorystycznym występującym zarówno w krajach członkowskich Unii Europejskiej (UE), jak również poza granicami Wspólnoty. Dlatego też, wszystkie niezbędne działania w obszarze zabezpieczenia granic państwowych będą podejmowane z pełnym uwzględnieniem uwarunkowań w zakresie bezpieczeństwa.

Ostatnie wydarzenia oraz dynamiczne zmiany polityczne i społeczne powodują, że konieczny jest przegląd obecnej struktury Straży Granicznej (SG) na terytorium całego kraju i jej dostosowanie do nowych wyzwań.

Stąd też, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) dokonuje obecnie oceny oraz weryfikacji przeprowadzonej w latach 2013–2014, przez poprzedni Rząd, reorganizacji SG. Ministerstwo analizuje stan faktyczny w jednostkach SG oraz funkcjonowanie struktur, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzonych zmian.

Kierując się nadrzędnym priorytetem, jakim jest bezpieczeństwo obywateli, MSWiA będzie podejmowało decyzje w zakresie wprowadzenia niezbędnych zmian w strukturach organizacyjnych SG. Zmiany te będą miały na celu umocnienie zarówno zewnętrznej granicy Polski, stanowiącej również zewnętrzną granicę UE oraz strefy Schengen, jak i wewnętrznych granic strefy Schengen, zwłaszcza na kierunku południowym, z którego można oczekiwać napływu imigrantów w związku z występującym obecnie kryzysem migracyjnym. Kryzys migracyjny wiąże się bezpośrednio z kwestiami bezpieczeństwa, w tym zagrożeniem terrorystycznym oraz destabilizacją strefy Schengen wynikającą z niepełnej skuteczności istniejących do tej pory systemów zabezpieczeń granic. Jest to problem ogólnoeuropejski, dotychczas nie dotyczący Polski, która skutecznie ochrania granice oraz położona jest w zasadzie poza głównymi szlakami przemieszczania się imigrantów. Niemniej, z uwagi na ochronę granicy zewnętrznej UE, polska SG jest formacją w dużej mierze odpowiedzialną za stabilność całej strefy Schengen i dlatego stale należy pracować nad jej organizacyjnym, kadrowym i technicznym wzmocnieniem.

Zmiany organizacyjne SG powinny służyć jak najbardziej efektywnemu wykonywaniu nałożonych na tę formację zadań. Z tego względu niezbędne jest dokonanie szczegółowej analizy dotyczącej: możliwości wystąpienia zagrożeń, zwłaszcza od strony południowej granicy RP, stanu infrastruktury SG na całej granicy wewnętrznej, a także kosztów ekonomicznych ewentualnych zmian organizacyjnych oraz lokalizacji placówek. W związku z tym, decyzje dotyczące przywrócenia rozformowanych jednostek SG zostaną poprzedzone wnikliwą weryfikacją w zakresie zagrożeń, lokalizacji i kosztów.

Z wyrazami szacunku

Mariusz Błaszczak

Oświadczenie senatora Antoniego Szymańskiego

skierowane do ministra zdrowia Konstantego Radziwiłła

Szanowny Panie Ministrze!

Wnoszę o rozważenie przedłużenia konsultacji dotyczących projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020.

Do projektu rozporządzenia ciągle napływają istotne uwagi i rekomendacje. Poniżej przedstawiam opinię przygotowaną przez Instytut Kultury Prawnej Ordo Iuris.

„Uwagi do projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020”¹

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (dalej NPZ), przekazany do konsultacji publicznych 13 listopada br. przez wiceministra Igora Radziejewicza-Winnickiego, określa pięć celów operacyjnych w zakresie profilaktyki zdrowotnej. W dokumencie pominięto szereg zagadnień, które zgodnie z przewidzianym zakresem regulacji powinny się w nim znaleźć. W konsekwencji, w aktualnej formule Program pozostawia istotne luki w zakresie polityki zdrowotnej. Trudno również zrozumieć, jakie przesłanki stały za przyjętym w projekcie modelem alokacji środków przeznaczanych na poszczególne zdefiniowane w nim cele polityki zdrowotnej – najwyższa kwota ma zostać przeznaczona na profilaktykę nadwagi i otyłości, a dofinansowanie piątego celu dotyczącego populacji geriatrycznej w stosunku do jego rangi ma charakter niemal symboliczny.

1. Projekt NPZ zupełnie pomija kwestie profilaktyki zdrowotnej w zakresie zdrowia prokreacyjnego. Brak uwzględnienia działań w tym zakresie stoi w sprzeczności m.in. z art. 11 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o leczeniu niepłodności², który zobowiązuje organy administracji rządowej do «podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji zdrowia rozrodczego», w tym «edukację w zakresie stylu życia chroniącego potencjał rozrodczy człowieka (...)» oraz «ograniczanie emisji czynników mających szkodliwy wpływ na potencjał rozrodczy człowieka». Budzi też zdziwienie w kontekście czwartego spośród zaproponowanych celów operacyjnych (ograniczenie narażenia na środowiskowe i biologiczne czynniki ryzyka) oraz norm z art. 2 pkt 2 i 4 ustawy z 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym³, które określają podstawowe zadania z zakresu zdrowia publicznego.

Nieuwzględnienie w programie profilaktyki zdrowia prokreacyjnego wydaje się zaniedbaniem o szczególnie istotnej wadze w kontekście kryzysu demograficznego, który stanowi w naszym kraju problem o zasadniczym znaczeniu.

Budzi zdziwienie, że program nie uwzględnia działań edukacyjnych oraz działań naukowo-badawczych dotyczących zdrowia rozrodczego. Działania edukacyjne są szczególnie potrzebne w zakresie zwiększenia świadomości o związku między stosowaniem estrogenowo-progestagenowych środków antykoncepcyjnych a ryzykiem nowotworów, chorób układu krążenia, chorób wątroby i innych. W kontekście intensywnej aktywności marketingowej w tym zakresie, wydaje się uzasadnione, aby program edukacyjny w ramach NPZ dotyczył także wiedzy o mechanizmach działania wczesnoporonnych implantów i wkładek, w tym specyficznych powikłań związanych z ich stosowaniem (np. promienica miedniczo-brzuszną). W ramach realizacji planów naukowo-badawczych, które gwarantuje NPZ w przypadku innych dziedzin profilaktyki, wskazane jest także podjęcie retrospektywnych badań nad odległymi powikłaniami stosowania tego rodzaju środków.

2. Zastrzeżenia budzi konstrukcja drugiego celu strategicznego zdefiniowanego w NPZ.

Cel ten zakłada ograniczenie rozpowszechnienia używania alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie uzależnie-

¹ Autorem opinii jest dr hab. Andrzej Lewandowicz.

² DzU 2015 poz. 1087.

³ DzU 2015 poz. 1916.

niom behawioralnym. Całkowicie pominięte zostały jednak istotne obszary uzależnień:

- uzależnienia od pornografii i ryzykownych zachowań seksualnych,
- uzależnienie od gier komputerowych i internetu.

Uzależnienia od pornografii i ryzykownych zachowań seksualnych przyczyniają się do niszczenia i rozluźniania więzi międzyludzkich, życia rodzinnego, destrukcyjnie wpływając na życie zawodowe, stan zdrowia oraz zwiększenia współczynnika rozwodów. Zagadnienie to wymaga podjęcia długofalowej akcji profilaktycznej uświadamiającej zagrożenia i negatywne konsekwencje, a także stworzenia możliwości terapii, np. w oparciu o sprawdzony system AA. Niestety, projekt NPZ nie uwzględnia współpracy z instytucjami o wieloletnim doświadczeniu w zakresie pomocy uzależnionym.

Podjęcie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień od ryzykownych zachowań seksualnych wydaje się priorytetem w świetle wielokierunkowych celów narodowego programu zdrowia. Zagadnienie to mieści się w drugim i trzecim celu operacyjnym. Niestety zabrakło go w projekcie NPZ, chociaż projekt porusza kwestie „profilaktyki zakażeń przenoszonych drogą płciową”. (...) Nie wiadomo jednak, w jaki sposób powinna być realizowana profilaktyka chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, w tym przede wszystkim wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, chorób przenoszonych drogą płciową (HIV, kiła, rzeżączka, chlamydia, HPV) oraz gruźlicy wymieniona w zadaniach programu.

Wydaje się, że profilaktyka uzależnień od gier komputerowych i internetu powinna być realizowana w związku z celem pierwszym oraz czwartym Programu z uwagi na związek zaburzeń emocjonalnych z tymi uzależnieniami, a także niewłaściwym odżywianiem, zaburzeniami odżywiania, otyłością, brakiem aktywności fizycznej.

W kontekście zadań wymienionych w pkt. celu 2 zatytułowanym „Poprawa dobrostanu psychicznego” wydaje się uzasadnione także uwzględnienie profilaktyki zjawiska rozwodów, które nie powinny być analizowane jako optymalne rozwiązanie problemów rodziny, ale czynnik niezwykle często przyczyniający się do problemów w pracy oraz zaburzeń depresyjnych i lękowych. Zadania z tego zakresu powinny być realizowane we współpracy z odpowiednimi poradnikami życia rodzinnego.

W związku ze społecznymi konsekwencjami uzależnień wydaje się, że wszystkie działania szkoleniowe dotyczące tej problematyki, które zostały przewidziane w projekcie NPZ, powinny mieć charakter koherentny, uwzględniając w szczególności pracowników pomocy społecznej oraz wymiaru sprawiedliwości.

3. Wykaz zadań do realizacji w ramach celu operacyjnego „Narodowy Program Zdrowotnej Polityki Senioralnej” budzi poważne zastrzeżenia ze względu na bardzo niską pulę środków przewidzianych na jego dofinansowanie na tle innych celów operacyjnych.

Pod względem ilości przyznanych środków uplasował się on na ostatnim miejscu, z przyznaną sumą 11,5–15 mln zł z puli 107,1–140 mln.

Podane zadania operacyjne w ramach celu piątego mają albo charakter czysto symboliczny (np. parlament seniorów, rady seniorów w gminach), albo będą niemożliwe do zrealizowania wskutek braku środków (rozwijanie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych dostosowanych do potrzeb osób starszych, niesamodzielnych; podejmowanie działań niwelujących skutki ubóstwa i zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji; zapewnianie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej ukierunkowanych na wczesne wykrywanie schorzeń występujących powszechnie u osób starszych i zapobieganie im; poprawa zabezpieczenia socjalnego, chroniącego przed skutkami niepełnosprawności i inwalidztwa). Dla porównania na cel operacyjny numer 1 (poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa – Narodowy Program Profilaktyki Nadwagi i Otyłości) przeznaczono 30,6–40 mln zł, a więc prawie trzykrotnie więcej.

W ramach celu piątego brak jest edukacji społecznej związanej z funkcjonowaniem «suplementów diety». Budzi to zasadnicze zdziwienie w kontekście doniesień, że preparaty wielowitaminowe w przypadku wielu osób starszych mogą przyczynić się do skrócenia życia.

Podsumowanie.

W przedstawionym do konsultacji projekcie pominięto szereg obszarów o zasadniczym znaczeniu dla polityki zdrowotnej w naszym kraju. Program nie przewiduje działań dotyczących profilaktyki zdrowia prokreacyjnego oraz profilaktyki szeregu uzależnień, które stanowią istotny problem społeczny. Zaskoczenie budzi także przewidziana w projekcie alokacja środków na zdefiniowane w nim cele, która nie wydaje się adekwatna do rangi poszczególnych zdefiniowanych w nim zadań”.

Antoni Szymański

Odpowiedź

Warszawa, 2016.01.18

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie z dnia 24 grudnia 2015 r. złożone przez Pana Senatora Antoniego Szymańskiego na 6. posiedzeniu Senatu RP, dotyczące rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020, opracowywany na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1916) to strategiczny dokument wyznaczający kierunki polityki zdrowotnej kraju. Celem działań określonych w dokumencie jest *wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.*

Pragnę poinformować, że po zakończeniu uzgodnień wewnętrznych Ministerstwo Zdrowia przekazało projekt rozporządzenia do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji społecznych i opiniowania, wyznaczając 30-dniowy termin na przekazanie ewentualnych uwag oraz ustosunkowanie się do przedmiotowego projektu. W ramach konsultacji publicznych projekt rozporządzenia został przedstawiony instytucjom, organizacjom pozarządowym, konsultantom krajowym oraz innym podmiotom, których opinia jest pożądana z uwagi na treść dokumentu, a także zamieszczony na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji. Biorąc pod uwagę, że dokument jest opracowywany na okres obejmujący lata 2016–2020, wskazany termin zakończenia nadsyłania uwag do projektu, tj. 16 grudnia 2015 r., jest niezbędny do zachowania odpowiedniego przebiegu procedury legislacyjnej.

W stanowisku zaprezentowanym przez Instytut Kultury Prawnej Ordo Iuris podnosi się, że projektowany dokument pomija zadania, które są istotne z punktu widzenia polityki zdrowotnej. Pragnę jednak zaznaczyć, że to właśnie proces uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i opiniowania służy zasięgnięciu opinii, uzupełnianiu i analizowaniu stanowisk grona odbiorców, któremu dedykowany jest projekt Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020.

W związku z powyższym, dziękując za przekazanie stanowiska organizacji, uprzejmie informuję, że postulat dotyczący uwzględnienia kwestii zdrowia prokreacyjnego jest realizowany. Na podstawie Zarządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw projektu programu z zakresu zdrowia

prokreacyjnego (Dz. Urz. Min. Zdr. z 2015 r. poz. 85), rozpoczęło pracę grono specjalistów, któremu powierzono opracowanie projektu celu operacyjnego Narodowego Programu Zdrowia, ukierunkowanego na promocję zdrowia prokreacyjnego oraz projektu programu polityki zdrowotnej, zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.), z zakresu zdrowia prokreacyjnego.

Odnosząc się do kwestii sformułowania drugiego celu operacyjnego dotyczącego *ograniczenia rozpowszechniania używania alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych oraz zapobiegania uzależnieniom behawioralnym – Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Związanych z Uzależnieniami*, pragnę zaznaczyć, że w ramach opracowanego do ww. celu wykazu zadań, wyszczególniono działania związane z szeroko rozumianymi uzależnieniami behawioralnymi. Proponowane zadania obejmują prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym m.in. prowadzenie kampanii społecznych, wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, które mają służyć podniesieniu poziomu wiedzy społeczeństwa i zwiększeniu świadomości ryzyka związanego z uzależnieniami behawioralnymi, kształtowaniu postaw prozdrowotnych, wzmacnianiu czynników chroniących i ograniczaniu czynników ryzyka. Niewątpliwie, zagadnienia obejmujące problem uzależnień od pornografii i ryzykownych zachowań seksualnych czy też uzależnień od gier komputerowych wymagają analizy w aspekcie zdrowia publicznego i obszaru oddziaływania Narodowego Programu Zdrowia.

Mając na uwadze środki przeznaczone na realizację zadań wynikających z celu operacyjnego dotyczącego zdrowotnej polityki senioralnej, pragnę poinformować, że działania te, nie będą podejmowane wyłącznie za pomocą nowych środków finansowych wskazanych w Narodowym Programie Zdrowia. Pragnę zaznaczyć, iż w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie określania priorytetowych dziedzin medycyny (Dz. U. z 2012 r. poz. 1489), geriatrya została uznana za jedną z najistotniejszych gałęzi medycyny. W tym miejscu należy podkreślić, że w 2015 r. został utworzony Narodowy Instytut Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji im. prof. dr hab. med. Eleonory Reicher, który jest ośrodkiem referencyjnym w obszarze ochrony zdrowia osób starszych, a swoim działaniem obejmuje terytorium całego kraju. Jednocześnie, uprzejmie informuję, iż Ministerstwo Zdrowia proceduje aktualnie *projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw*, w założeniach którego przewiduje się bezpłatne zaopatrzenie w leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyroby medyczne na podstawie recepty wydanej przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej dla osób powyżej 75 roku życia. Podkreślenia wymaga fakt, że zadania zdefiniowane w ramach Narodowego Programu Zdrowotnej Polityki Senioralnej mają charakter przede wszystkim profilaktyczny.

Odpowiadając na postulat wskazujący na brak w projekcie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 zadań dotyczących edukacji społecznej związanej ze stosowaniem i wprowadzaniem do obrotu suplementów diety, pragnę poinformować, że podstawowe wymagania dotyczące suplementów diety na rynku żywności regulowane są przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2015 r. poz. 594). Dodatkowo, w zakresie znakowania tej grupy środków zastosowanie znajduje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Główny Inspektor Sanitarny prowadzi rejestr produktów objętych powiadomieniem o pierwszym wprowadzeniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ostatnim czasie, rzeczywiście zauważalny jest wzrost zainteresowania społeczeństwa tego rodzaju preparatami zarówno wśród ludzi młodych jak i osób starszych. Z raportu Głównego Urzędu Statystycznego pn. *Ochrona zdrowia w gospodarstwach domowych w 2010 roku* wynika, iż 90% badanych gospodarstw domowych nabyło przynajmniej jeden suplement diety z własnej inicjatywy. W związku z powszechnością tego zjawiska została podjęta wspólna akcja 12 instytucji: Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Pań-

stwowego Zakładu Higieny, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Zdrowia, Instytutu Żywności i Żywienia, Narodowego Instytutu Leków, Rady Reklamy, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Federacji Konsumentów, Stowarzyszenia Konsumentów Polskich, Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, w celu zwrócenia szczególnej uwagi na reklamę suplementów diety. Opracowano poradnik konsumencki pn. *Co warto wiedzieć o suplementach diety* oraz wystosowano list za pośrednictwem Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do 315 producentów i dystrybutorów tego rodzaju preparatów, w sprawie rzetelności informacji przekazywanych w reklamach. W związku z niewystarczającą świadomością konsumentów na temat zagrożeń wynikających z niekontrolowanego spożycia suplementów diety, działania zmierzające do poprawy sytuacji dotyczącej bezpieczeństwa spożycia suplementów w skali kraju są aktualnie podejmowane.

Uprzejmie dziękuję za zainteresowanie opracowywanym obecnie dokumentem strategicznym dla polityki zdrowotnej kraju, odwołującym się do identyfikowanych w społeczeństwie problemów zdrowotnych. Jednocześnie, pragnę podziękować za przekazane stanowisko, które jest przedmiotem analizy w ramach odnoszenia się wnioskodawcy do uwag nadesłanych w toku konsultacji publicznych. Zaangażowanie się ogółu społeczeństwa w konsultowanie i opiniowanie projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 jest niezwykle ważnym etapem w przebiegu procedury legislacyjnej oraz ma niewątpliwie walory edukacyjne dla wszystkich interesariuszy.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
Sekretarz Stanu
Jarosław Pinkas